

जिल्हा अधीक्षक, कृषि अधिकारी, उस्मानाबाद
यांचे नावाने प्रधानमंत्री पीक विमा योजने अंतर्गत
खरीप हंगाम २०२० विमा रक्कम बाधित
शेतकऱ्यांना वितरीत करणेसाठी स्वीय प्रपंजी
लेखा खाते (Personal Ledger Deposit
Account) उघडण्यास मान्यता देणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्य व्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: प्रपिवियो -२०२०/प्र.क्र.११९/११-अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक: ११ ऑक्टोबर, २०२२.

वाचा :-

१. मा. उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ यांचा आदेश दि.६.०५.२०२२
२. मा. सर्वोच्च न्यायालय यांचा आदेश दि. १६.६.२०२२ व दि.५.०९.२०२२
३. जिल्हाधिकारी, उस्मानाबाद यांचे पत्र क्र. PMFBY/२०२०/४६९१/२०२२, दि.२६.०९.२०२२.
४. मुख्य सांख्यिकी, कृषि आयुक्तालय पुणे यांचे पत्र जा. क्र./सां-८/प्रपिवियो/ ३२६२८ / २०२२, दि.२७.०९.२०२२.

प्रस्तावना:-

प्रधानमंत्री पीक विमा योजना खरीप हंगाम २०२० अंतर्गत शेतकऱ्यांना नुकसान होऊन देखिल नुकसान भरपाई न मिळाल्याने मा.उच्च न्यायालय, खंडपीठ औरंगाबाद येथे शेतकऱ्यांनी रिट पिटीशन क्र.६८५९/२०२१, पिआयएल-९१/२१ व पिआयएल-६४/२१ अश्या ३ याचिका दाखल केलेल्या होत्या. सदरील याचिकेच्या अनुषंगाने मा.उच्च न्यायालयाने उस्मानाबाद जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई निश्चित करून सहा आठवड्यात नुकसानभरपाई अदा करण्याबाबत निर्देश बजाज अलायन्स जनरल इन्शुरन्स कंपनीस दिले आहेत. तसेच विमा कंपनीने सदर नुकसान भरपाई न दिल्यास सदरची नुकसान भरपाई राज्य शासनाने त्यानंतरच्या सहा आठवड्यात द्यावी असे आदेश न्यायालयाने दिले होते. मा. उच्च न्यायालय मुंबई, औरंगाबाद खंडपीठात यांनी दिलेल्या निकालाच्या विरुद्ध बजाज अलियन्झ जनरल इन्शुरन्स कंपनीने मा. सर्वोच्च न्यायालयात SLP(C) No.१०३०९/२०२२ (जनहित याचिका क्र. ९१/२०२१), SLP(C) No. १०३९१/२०२२ (जनहित याचिका क्र. ६४/२०२१), व SLP (C) No. १०३७४/२०२२ (रिट याचिका क्र. ६८५९/२०२१) आव्हान दिले होते. सदर याचिकेची सुनावणी दि.१६.०६.२०२२ रोजी झाली असून सदर सुनावणीत मा. सर्वोच्च न्यायालयाने विमा कंपनीस रुपये २०० कोटी न्यायालयात जमा करण्याच्या अटीस अधिन राहून मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयास स्थगिती देण्यात आली होती. सदर याचिकेची सुनावणी दि.५.०९.२०२२ रोजी झाली असून सदर सुनावणीत न्यायालयाने यापुर्वी दिलेल्या आदेशानुसार न्यायालयाच्या कोषागारामध्ये जमा असलेली रु. २०० कोटी रक्कम व त्यावरील व्याजाची रक्कम,

जिल्हा कोषागार कार्यालय, उस्मानाबाद येथे जमा करणेबाबत व त्याचे संवितरण जिल्हाधिकारी उस्मानाबाद यांच्या पर्यवेक्षणाखाली करणेबाबत आदेशित केलेले आहे. सदरील आदेशानुसार जिल्हाधिकारी, उस्मानाबाद यांनी संदर्भाधिन क्र. (३) च्या पत्रान्वये केलेल्या विनंतीस अनुसरून जिल्हा अधिक्षक, कृषि अधिकारी, उस्मानाबाद यांचे नावाने (Personal Ledger Deposit Account) स्वीय प्रपंजी लेखा खाते उघडण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

प्रधानमंत्री पिक विमा योजने अंतर्गत खरीप २०२० अंतर्गत बजाज अलियन्झ जनरल इंशुरन्स कंपनीने सर्वोच्च न्यायालयात दाखल केलेल्या विशेष अनुमती याचिकेच्या अनुषंगाने मा. न्यायालयाने रु. २०० कोटी न्यायालयाच्या कोषागारात जमा असलेली रक्कम व त्यावरील व्याजाची रक्कम, जिल्हा कोषागार कार्यालय, उस्मानाबाद येथे जमा करणेबाबत व त्याचे संवितरण जिल्हाधिकारी उस्मानाबाद यांच्या पर्यवेक्षणाखाली करणेबाबत आदेशित केलेले आहे. सदरील आदेशानुसार जिल्हा अधिक्षक, कृषि अधिकारी, उस्मानाबाद यांचे नावाने एक विशेष बाब म्हणून स्वीय प्रपंजी लेखा खाते (Personal Ledger Deposit Account) उघडण्यास खालील अटीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे :-

- १) जिल्हा अधिक्षक, कृषि अधिकारी यांच्या नावाने उघडण्यात येणाऱ्या स्वीय प्रपंजी लेखा खात्यामध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार शेतकऱ्यांसाठी पीक विमा वाटप करण्याकरीताची रक्कम जमा करण्यात यावी. तसेच सदर खात्यातील निधी मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार शेतकऱ्यांसाठी पीक विमा वाटपाकरीता खर्ची घालण्यात यावा. केवळ याच प्रयोजनाकरीता सदर स्वीय प्रपंजी लेखा खात्याचा वापर करणे अनिवार्य राहील.
- २) सदर लेखा खात्याच्या व्यवहारांचे ताळमेळ (reconciliation) व परिक्षण याची सर्वस्वी जबाबदारी जिल्हाधिकारी, उस्मानाबाद व जिल्हा अधिक्षक, कृषि अधिकारी, उस्मानाबाद यांची राहील.
- ३) मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार शेतकऱ्यांकरीता नुकसान भरपाई रकमेची अदायगी करण्याची प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्या नावाने उघडण्यात आलेले स्वीय प्रपंजी लेखा खाते बंद करण्याची कार्यवाही आयुक्त (कृषि) यांनी करावी.
- ४) स्वीय प्रपंजी लेखा खाते (Personal Ledger deposit Account) चे लेखापरिक्षण करण्यात यावे.
- ५) स्वीय प्रपंजी लेखा खात्याची योग्य परिरक्षा करण्यात यावी.
- ६) सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार स्वीय प्रपंजी खात्यात केवळ पीक विम्याशी संबंधित रक्कम जमा करावयाची असून सदर खात्यातून पीक विमा रकमेचे वितरण करण्यात यावे. या खात्यात इतर कोणतेही व्यवहार करण्यात येवू नये.
- ७) स्वीय प्रपंजी लेखा खात्यामध्ये कोणताही महसूली जमा/महसूली खर्चा संदर्भातील व्यवहार करू नयेत.

८) स्वीय प्रपंजी लेखा खाते बाबतचा मासिक अथवा त्रैमासिक शिल्लक रकमेचा ताळमेळ न्यायालयास देण्यात यावा.

९) महाराष्ट्र कोषागार नियमातील सर्व नियम या स्वीय प्रपंजी लेखा खात्यास लागू राहतील.

१०) महालेखापाल कार्यालय (A&E) ॥ नागपूर शासनाचे आदेश प्राप्त झाल्यावर स्वीय प्रपंजी लेखा खाते उघडण्यासाठी अधिकार जारी करतील.

वैयक्तिक ठेव खात्याचे वर्गीकरण खालीलप्रमाणे असेल.

८४४३ - नागरी ठेव

१०६ - वैयक्तिक ठेवी

- जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी उस्मानाबाद

२. प्रस्तुत शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २०५/२२ को. प्र.५, दि.३०.०९.२०२२ अन्वये व महालेखापाल १ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. सं.ख.वि./चा-२/कृषि व पदुम विभाग/यूओआर-८६/२०२२-५३/४८८, दि.१०.१०.२०२२ च्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून याचा संकेतांक २०२२१०१११५०२०६४९०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सरिता बांदेकर- देशमुख)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. विधानसभा/ विधानपरिषद सदस्य, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
३. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. जिल्हाधिकारी, जिल्हा उस्मानाबाद.
७. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे.
८. जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी, जिल्हा उस्मानाबाद.
९. महालेखाकार (स्थानिक निकाय लेखापरिक्षा व लेखा), मुंबई.
१०. महालेखापाल (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर

११. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपुर
१२. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य
१३. सहायक संचालक (लेखा-१), कृषि आयुक्तालय, पुणे
१४. विभागीय व्यवस्थापक, बजाज अलियान्झ जनरल इंशुरंस कं. लि. कॉमरझोन १ ला मजला, टॉवर १ समर्थ अशोक मार्ग, येरवडा पुणे-४११००६
१५. वित्त विभाग (कार्या. व्यय-१ / अर्थसंकल्प - १३), मंत्रालय, मुंबई
१६. निवड नस्ती ११-अ.